

IGC '55 × '14). A Mallorca, en el terme de Lluc, vaig recollir *Alcoda* amb *k* (encara que amb una variant *Alqueda*, que ens en desviaria) i això ens fa pensar en l'àr. *kúda* que és el pl. de *kúdyā* «podium» (*RMa*), «cerro» (l'etimón d'*Alcúdia*): és concebible que hi vagi haver un poc de confusió local entre aquestes dues filiacions. D'altra banda se cita el *Cap de l'Alcodra* a la costa del te. d'Alacant (Mateu i Ll., *P. Val.* 55), forma que amb la seva *r* sembla tornar-nos cap a *gudur* 'estanyols' i a *Algóder* de Real de Montroi. Difficilment es poden destriar del tot aquests grups de parònims. En fi, a Finestrat anoto una «Fonteta Jeroni *Alga(d)*» (xxxv, 137.8), que, essent nom d'una font, no goso separar gaire de tot allò a desgrat de la seva *á* tònica. Altrament cf. encara l'àr. *qádar* 'olla' (veg. l'article *Alcodar*, supra, p. 101), tenint esment que *olla* en cat. ha pres també el sentit de 'gorga, toll'.

ALGOLEJA

Veg. l'article publicat en *DECat* 1, 190-192, on estableixo l'etimologia àr. *walāġa* (etim. que un arabista castellà ha volgut posar ben arbitràriament en dubte). No hi vaig poder donar les dades més antigues, que ara hi puc afegir: «4 jovades de terra en el lloc dit *Algoleya*, terme d'Alzira» a. 1271; un altre del mateix any: «en *Alguoleya*, arran del Xúquer, te. d'Alzira»; i un de 1273 «*Algoleya*, id.» *MtzFdo.*, *Doc. Val.* ACA 1, 1091, 1205, 1422. N. Primitiu GSerrano n'escriví un extens i bon article: «en muchos pueblos ya no conocen su significado, pero en otros saben que se trata de terrenos cultivados en la parte seca del cauce de los ríos o barrancos» (*Mem. Asaml. Cronistas* 1960, pàgina 1131).

Algolŷ (Móra), V. *Algorŷa*

ALGONDER

Que suposo s'ha d'accentuar *Algónder* o *ònder*. «Al mas atinent de la rambla d'*Algonder*» a. 1371, *L. de Valúes*, comunicat l'a. 1961 per SzGozalbo, amb la seva observació: «és la Rambla de la Viuda» (terme de Vilafamés); la mateixa equivalència publicaren també Traver (*Antigs. de Cast. d. l. Plana*); i ja Gimeno Michavila: «la Rambla de la Viuda conocida antiguamente por la Rambla de *Algonder*» (*BSCC* xv, 307). Sembla ser nom ben oblidat avui per la gent del poble, car res de semblant no vaig recollir en les meves enq. locals (a Vilafamés, Costur, Castelló, Almassora etc.). Degué usar-se després com a NP (d'un propietari etc.): «dos quartons de garroffers, al Pla de la Metgessa, atinent d'en *Alguonder* e d'en Luna» en les *Vàlues* de 1468.

Hi veig una etimologia aràbiga ben possible: *ramla al-qāntarā* 'la Rambla del Pont'. El *q* aràbic i el *ʔ* (sonores emfàtiques) sovint apareixen convertides en *g* i *d* en català (i les altres llengües hispàniques); la *-a* sonava com una *ɛ* oberta en el parlar dels moriscos va-

lencians: de manera que tota *-a* aràbiga figura escrita *-e* en la *Dotrina* cincerentista de l'Arquebisbe Ayala. Els repobladors valencians oint *algòndare* ho catalanitzarien en *Algónder*. Un «Johan de *Alcànter*» documentat l'any 1588 per Traver (*Antigs. de CastPna.* 449), essent de Castelló és versemblant que ens servi memòria del mateix indret, en una variant de pronunciació aràbiga més clàssica.

Descarto altres idees. Si vingués de *gudur* 'bassals' (veg. l'article *Algodor*), no s'explicaria la *n* (i són masses els testimonis, i llegits per erudits savis i bons paleògrafs) per suposar que la *n* vingui d'un error de còpia. Nom de persona germànic: GUNTTHARI? Llavors no s'explicaria *Al-*: partícula que fa un paper unitiu en els arabismes, si es tracta de noms comuns aràbics, mai amb un NP i menys s'hi pot pensar amb tal híbrid.

Els geògrafs especialitzats acabaran de judicar de quin pont es tracta: la gran carretera de Castelló a Lluçena i Terol, que travessa la rambla de la Viuda cap a la meitat del seu curs, potser; d'altra banda notem que la carretera de València passa si fa no fa, pel punt on la Rambla de la Viuda desaiqua en el riu Millars; entendrem llavors 'la rambla que desaiqua en aquest pont' (gran pont per cert).

Algoraiŷa, *Algoreŷa*, V. *Algorŷa*

ALGORFA

Com que en el *DECat* (iv, 553-4, s. v. *golŷa*) i en el *DECH* (s. v. *algorŷa*) es tracta detingudament d'aquest arabisme, i ja s'hi dona compte de diversos NLL en què apareix, només n'indicarem ací alguns, sumàriament, i dels més destacats o menys evidents. Recordem que es tracta de l'àr. *ġūrfa*, que amb el sentit de 'sala alta' ja apareix a l'Alcorà, i restà ben viu en l'àrab hispànic («solarium» *RMa*, «cámara donde dormimos, cámara como quiera» *PAlc*).

Sobretot a Mallorca: *Ses Algolŷes* pda. de Selva (xl, 40 65.3; Masc. 10D6); *Ses Algorŷes* a Calvià; *Les Algorŷes* a St. Joan de Sineu. Per a *Biniagolŷa* d'Artà, que en realitat sembla tenir una altra etimologia (alterada per influència d'aquest mot aràbic), V. vol. 1, 15-16. En una variant sense *al-*, NL antic en el Baix Segre, prop d'Aitona: «Ceròs, qui és del noble En Notich de *Muntcbada* (< N'Otich, dim. de Ot); Itona del dit noble, Loch de *Gorŷa* del dit noble: 5 focs, ---» 1359 (*CoDoACA* xii, 20). També valencià: *Les Algorŷes* a Pedreguer.

«*Vall d'Algolŷ* de Pedret» oït *anġolŷ*, recollit a l'enquesta de Benissanet (xiii, 99.14, 100.4), però Bladé Desumvila digué que és *Algolŷ* i que ja és de Móra d'Ebre. Sembla tractar-se de *ġūrāf* que és el pl. aràbic de *ġurfā*, si bé també es podria explicar per la pronúncia morisca *-ā* de la *-a* final (veg. supra *Algónder*).

Ja no asseguro que pertanyi a aquest grup *Golŷo* a Tavernes de Valldigna (xxxii, 176.6): essent un terme ple d'aigües estanyades podria ser mossarabisme germà del cat. *golŷ*, fr. *goufre*, greco-llatí COLPHOS, en el sentit de 'tolla, gorga'; també el de Benissanet?